TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Quyết tâm chấm dứt tình trạng tàu cá vi phạm IUU vào năm 2022 để gỡ ‘thẻ vàng’ của EC

14:31 13/07/2021

Phó Thủ tướng Lê Văn Thành nhấn mạnh tinh thần chỉ đạo, quyết tâm của Chính phủ, các bộ, ngành, địa phương là giảm dần số lượng tàu cá Việt Nam vi phạm các quy định về chống khai thác IUU và chấm dứt tình trạng này vào năm 2022 để gỡ “thẻ vàng” của Uỷ ban châu Âu (EC). Tuyệt đối không để tình trạng tiếp tục vi phạm dẫn tới bị áp “thẻ đỏ”.

Phó Thủ tướng Lê Văn Thành nhấn mạnh quyết tâm chấm dứt tình trạng tàu cá vi phạm IUU vào năm 2022 để gỡ “thẻ vàng” của EC - Ảnh VGP/Đức Tuân

Sáng nay (13/7), Ban Chỉ đạo quốc gia về chống khai thác hải sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định (Ban Chỉ đạo quốc gia về IUU), đã có cuộc họp trực tuyến với 28 tỉnh, thành phố ven biển, dưới sự chủ trì của Phó Thủ tướng Lê Văn Thành, Trưởng Ban Chỉ đạo.

Đây là cuộc họp đầu tiên của Ban Chỉ đạo quốc gia về IUU sau khi được kiện toàn theo Quyết định 939 của Thủ tướng Chính phủ ban hành cách đây 1 tháng và là cuộc họp thứ 5 kể từ khi thành lập (năm 2019).

Cuộc họp lần thứ 5 của Ban Chỉ đạo quốc gia về IUU - Ảnh VGP/Đức Tuân

Cũng cách đây hơn 2 tuần, Phó Thủ tướng Lê Văn Thành đã ký ban hành Chỉ thị về cơ chế phối hợp liên ngành giữa các ban, bộ, ngành và UBND 28 tỉnh, thành phố ven biển trong trao đổi, xử lý thông tin nhằm ngăn chặn, tiến tới chấm dứt tình trạng tàu cá Việt Nam vi phạm các quy định về chống khai thác IUU.

EC ghi nhận nỗ lực của Việt Nam

Phát biểu khai mạc, Phó Thủ tướng Lê Văn Thành nêu rõ, cuộc họp nhằm đánh giá tình hình thực hiện theo khuyến cáo của EC và đưa ra các giải pháp thời gian tới với tinh thần sớm gỡ "thẻ vàng", tuyệt đối không để bị áp dụng "thẻ đỏ". Bên cạnh thảo luận về kết quả, cần chỉ ra những hạn chế, những điểm cố gắng phấn đấu nhưng chưa đạt được, Phó Thủ tướng đề nghị. Cần chỉ rõ nguyên nhân để có giải pháp hiệu quả xử lý dứt điểm các vấn đề, nhất là tình trạng đánh bắt bất hợp pháp.

Cuộc họp được tổ chức trực tuyến với sự tham dự của 28 tỉnh, thành phố ven biển trên cả nước - Ảnh VGP/Đức Tuân

Ngày 23/10/2017, EC đã đưa ra cảnh báo "Thẻ vàng" đối với hoạt động khai thác IUU và nêu 9 khuyến nghị yêu cầu Việt Nam cần phải thực hiện để gỡ "Thẻ vàng". Phía EC đã tổ chức 2 đợt kiểm tra thực tế tại Việt Nam vào tháng 5/2018 và tháng 11/2019 và rút xuống còn 4 nhóm khuyến nghị yêu cầu Việt Nam cần thực hiện trong thời gian tới.

Theo Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Phùng Đức Tiến, từ năm 2020 đến nay, do dịch bệnh COVID-19, EC không thể sang Việt Nam kiểm tra thực tế; tuy nhiên kết quả thực hiện 4 nhóm khuyến nghị của EC thường xuyên được Bộ cập nhật, báo cáo EC. Hằng năm, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tổ chức trên 10 đoàn công tác đi kiểm tra tại 28 tỉnh, thành phố ven biển.

Phó Thủ tướng Lê Văn Thành cho rằng, số lượng tàu vi phạm có giảm nhưng vẫn còn nhiều - Ảnh VGP/Đức Tuân

Tính đến ngày 30/6/2021, việc lắp đặt thiết bị giám sát hành trình (VMS) trên tàu cá có chiều dài từ 15 m trở lên có tín hiệu trên Hệ thống giám sát hành trình tàu cá là 26.915 tàu (đạt 87,45%). Số lượng tàu cá đã thực hiện đánh dấu theo quy định là 85.620 tàu, đạt 90,53%. Hiện cả nước có tổng cộng 49 cảng được chỉ định đủ điều kiện cho công tác xác nhận, chứng nhận nguồn gốc thủy sản từ khai thác cho tàu cá Việt Nam cập cảng bốc dỡ thủy sản.

Theo Thứ trưởng Phùng Đức Tiến, sau gần 4 năm triển khai thực hiện, phía EC đã đánh giá cao và ghi nhận sự cam kết, quyết tâm chính trị và nỗ lực của Việt Nam trong triển khai các giải pháp chống khai thác IUU; khẳng định Việt Nam đã có nhiều tiến bộ và đang đi đúng hướng; ghi nhận và đánh giá cao thiện chí, tinh thần hợp tác, sự minh bạch và trung thực của Việt Nam trong việc cung cấp thông tin, trao đổi giữa hai bên về kết quả triển khai chống khai thác IUU.

Kết quả triển khai các quy định về chống khai thác IUU đã có sự chuyển biến hơn so với trước như kết quả lắp đặt thiết bị giám sát hành trình trên tàu cá, đánh dấu tàu cá đã có sự tiến bộ rõ rệt. Đã xây dựng được cơ sở dữ liệu tàu cá (đăng ký, đăng kiểm, cấp Giấy phép khai thác thủy sản) kết nối từ Trung ương đến địa phương.

Lãnh đạo Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đề xuất, trong năm 2021 giảm ít nhất 40% số tàu cá vi phạm, đến năm 2022 chấm dứt hoàn toàn tình trạng tàu cá Việt Nam vi phạm vùng biển nước ngoài.

Vấn đề là nâng cao nhận thức

Phó Tổng tham mưu trưởng Quân đội nhân dân Việt Nam, Trung tướng Nguyễn Trọng Bình cho biết, Bộ Quốc phòng chỉ đạo quyết liệt các lực lượng vươn khơi bám biển với ngư dân, làm điểm tựa cho bà con bám biển. Có đợt cao điểm, Bộ huy động đến 30 tàu, sử dụng cả máy bay không người lái (UAV) mở rộng phạm vi giám sát. Trung tướng Nguyễn Trọng Bình cho rằng, cần tiếp tục hoàn thiện thể chế và sự vào cuộc đồng bộ của các cơ quan thực thi pháp luật trong xử lý đối tượng môi giới, tổ chức cho ngư dân đánh bắt bất hợp pháp ở vùng biển nước ngoài.

Một số địa phương cho rằng, cần sớm sửa Nghị định 42 quy định xử phạt hành chính trong lĩnh vực thủy sản. Các địa phương đều nêu tình trạng ngư dân không ghi hoặc ghi không chính xác nhật ký khai thác. Lắp đặt thiết bị VMS trên tàu cá được coi là một trong những giải pháp tốt nhất, hiệu quả nhất. Tuy nhiên, thực tế có các chủ tàu, ngư dân không bật thiết bị VMS, không trả tiền thuê bao nên bị cắt dịch vụ, đại diện tỉnh Quảng Ninh phản ánh.

Hiện chúng ta đưa ra mức phạt từ 800 triệu đến 1 tỷ đồng đối với tàu cá đánh bắt trái phép tại vùng biển nước ngoài. Đây là mức phạt khá lớn. Theo lãnh đạo tỉnh Quảng Ninh, vấn đề là phải tổ chức xử lý nghiêm minh, bảo đảm tính răn đe.

Khẳng định quyết tâm sớm gỡ “thẻ vàng”, các địa phương đều nhấn mạnh việc tăng cường tuyên truyền, vận động, nâng cao nhận thức cho ngư dân bên cạnh

kiểm soát chặt chẽ. Là tỉnh có đội tàu cá lớn nhất, chiếm 16% sản lượng khai thác của cả nước, tỉnh Kiên Giang kiến nghị Trung ương hỗ trợ thành lập kiểm ngư địa phương để nâng cao năng lực kiểm tra trên biển.

Đại diện cho cộng đồng các doanh nghiệp thủy sản, ông Nguyễn Hoài Nam, Phó Tổng thư ký Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu thủy sản Việt Nam (VASEP) cho biết, các thành viên Hiệp hội đã thực hiện chương trình cam kết chống khai thác IUU, nói không với hải sản bất hợp pháp. Hiệp hội kiến nghị xử lý vấn đề mấu chốt, nhất là tình trạng tàu cá khai thác trái phép.

Giảm dần số tàu cá vi phạm, tuyệt đối không để bị áp "thẻ đỏ"

Kết luận cuộc họp, Phó Thủ tướng Lê Văn Thành nhấn mạnh, việc EC đưa cảnh báo "thẻ vàng" với thuỷ sản Việt Nam gây ảnh hưởng đến ngành thuỷ sản Việt Nam và đời sống của bà con ngư dân; ảnh hưởng đến hình ảnh đất nước. Vì vậy, Ban Bí thư Trung ương Đảng, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ rất quan tâm trong lãnh đạo, chỉ đạo để từng bước chúng ta gỡ "thẻ vàng" và tuyệt đối không để nguy cơ bị "thẻ đỏ".

Đánh giá cao các ý kiến phát biểu, Phó Thủ tướng cho rằng, các bộ, ngành, địa phương đều thể hiện quyết tâm trong vấn đề này, "chúng ta thực hiện tốt thì đời sống của bà con ngư dân được cải thiện, góp phần cải thiện hình ảnh đất nước, chúng ta thực hiện tốt thì các chỉ tiêu kinh tế về xuất nhập khẩu, phát triển thủy sản tốt hơn". Nếu không tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, để sơ xảy, bị áp "thẻ đỏ" thì ảnh hưởng rất lớn.

Đánh giá khái quát tình hình, Phó Thủ tướng nêu rõ, thời gian qua, chúng ta tập trung xây dựng hệ thống pháp luật về thủy sản đáp ứng được yêu cầu hội nhập, bảo đảm quản lý, phát triển nghề cá bền vững, có trách nhiệm (ban hành 1 luật, 2 nghị định, 10 thông tư và hàng trăm quy định, các văn bản hướng dẫn). Có chuyển biến trong việc thực hiện, từ ý thức của ngư dân đến số lượng tàu vi phạm giảm… Đầu tư, lắp đặt thiết bị VMS đạt kết quả tích cực. Việc quản lý, truy xuất nguồn gốc sản phẩm có tiến bộ. Cơ sở hạ tầng cảng biển được quan tâm đầu tư.

Tuy nhiên, Phó Thủ tướng cho rằng, số lượng tàu vi phạm có giảm nhưng vẫn còn nhiều. Công tác truy xuất nguồn gốc thủy sản từ khai thác còn nhiều hạn chế. Hạ tầng cảng cá tại 28 tỉnh, thành phố ven biển chưa được quan tâm đầu tư đúng mức.

Chỉ ra các nguyên nhân của tình trạng trên, theo Phó Thủ tướng, các quy định chưa đồng bộ, còn chồng chéo, chưa phù hợp. Do đó, cần tiếp tục hoàn thiện

hành lang pháp lý. Phó Thủ tướng ví dụ, có những hành vi trên bờ thì được phạt nhưng trên biển thì lực lượng trực tiếp kiểm tra không được xử phạt. Ý thức về tuân thủ các quy định về chống khai thác IUU của người dân còn nhiều hạn chế.

Định hướng các giải pháp, Phó Thủ tướng Lê Văn Thành nhấn mạnh tinh thần chỉ đạo, quyết tâm của Chính phủ, các bộ, ngành, địa phương là giảm dần số lượng tàu cá Việt Nam vi phạm các quy định về chống khai thác IUU và chấm dứt tình trạng này vào năm 2022 để gỡ "thẻ vàng" của EC. Tuyệt đối không để tình trạng tiếp tục vi phạm dẫn tới bị áp "thẻ đỏ".

Cho rằng nhận thức của ngư dân là rất quan trọng, Phó Thủ tướng đề cao vai trò của công tác tuyên truyền. Phải tăng cường công tác thông tin, giải thích pháp luật, vận động ngư dân thay đổi thói quen, nhận thức rõ các hành vi vi phạm, tuyệt đối tuân thủ các quy định về khai thác thuỷ sản. Hệ thống chính trị của 28 tỉnh, thành phố ven biển phải làm tốt công tác này, có tác dụng hơn nhiều biện pháp xử phạt.

Cùng với tuyên truyền, phải rà soát, tiếp tục hoàn thiện khung pháp lý, đảm bảo phòng chống khai thác IUU một cách hiệu quả.

Bên cạnh làm tốt công tác tuyên truyền, có hành lang pháp lý phù hợp thì cần tổ chức thực thi pháp luật cho tốt, nếu không xử lý nghiêm minh, triệt để thì mất hiệu lực. Đây là điểm mấu chốt.

Bộ Công an tập trung chỉ đạo các lực lượng nắm tình hình, kịp thời phát hiện, điều tra, xử lý nghiêm các tổ chức, cá nhân môi giới, móc nối đưa tàu cá, ngư dân Việt Nam đi khai thác hải sản trái phép ở vùng biển nước ngoài.

Các bộ, ngành, 28 địa phương ven biển phải vào cuộc quyết liệt, triển khai thực hiện có hiệu quả các khuyến nghị của EC, trong đó, quan tâm bố trí đầu tư ngân sách cho vấn đề này như cảng cá, thiết bị VMS…

Theo Chinhphu.vn